

Vladavina PRAVA

ANALIZIRANJE

EE

U Evropskoj uniji imate pola milijarde ljudi koji dele veru u demokratiju, prava i u ekonomiju kakvu želimo.

Ketrin Eston, bivša visoka predstavnica EU za spoljnu politiku i bezbednost

Zašto još uvek nisu rešeni predmeti sa spiska od 24 sporne privatizacije

Vlast nema volju da se obračuna sa korupcijom

Beograd - Da li iko u Srbiji još veruje da će biti rešeni predmeti sa liste koja se obično naziva 24 sporne privatizacije? Rezultat višegodišnjeg rada široko popularisane radne grupe koja je tim trebalo da se bavi je mršav - tek nekoliko prvostepenih presuda u predmetima koji su nekako stigli do suda, dok se u svim ostalim slučajevima ili odustalo od gonjenja, ili već go-

• Postoje centri iz kojih se vuku konci, oni nisu u političkim elitama, pre ih treba tražiti u krupnom kapitalu

Dušan Slijepčević

dinama traju predistražne, istražne radnje, setanje od jednog do drugog tužilaštva...

Kada je pre više od pet godina, najpre u izbornoj kampanji a potom kao prvi potpredsednik Vlade, Aleksandar Vučić najavio bespoštednu borbu protiv korupcije, dobio je zaista veliku podršku javnosti. Očekivalo se mnogo, a prvi korak trebalo je da bude rešavanje spornih slučajeva sa liste koju je godinu dana ranije Srbiji dostavila Evropska komisija na osnovu do tada pristiglih izveštaja Saveta za borbu protiv korupcije. To je bio uslov da se rasvetle modeli institucionalne korupcije, ali i trgovine uticajem koja je duboko ušla u društveno tkivo.

„Spisak od 24“, čije je postojanje najpre negirano, zapravo najvećim delom sadrži slučajeve iz privatizacija, ali i druge primere netransparentnih poslova države kojima je oštećen budžet, radnici određenih firmi, mali akcionari ili investitori. Zajednički imenitelj im je duboka upletenost institucija čije je postojanje često bilo ili iracionalno ili čak i protivzakonito. Zajedničko im je i to da do današnjeg dana nije rasvetljena uloga državne uprave i administracije u tim predmetima, da nema sankcija ni za izvršioce a da nalogodavci nisu ni traženi. Pritom, u zemlji „raštimovane“ uprave, gde činovnici iz dve ustanove nisu u stanju da se dogovore ni šta treba da sadrži papir koji traže od stranaka, u ovim predmetima bilo je upadljivo sinhronizovano delovanje institucija.

- Utisak u svim tim, a i u ostalim izveštajima koje je Savet za borbu protiv korupcije sačinio posle 2011. godine, jeste da negde postoji neki centar iz koga se upravlja, i dok on ne donese odluku, institucije ne pokreću sa radom. Taj se centar ne nalazi u političkim elitama, koje su promenljive i svoje mesto ustupaju onima koji osvoje

Šta je na listi od 24

Prema oceni Evropske komisije, pet najvećih predmeta sa spiska od 24 predmeta visoke državne korupcije nalaze se privatizacije Sartida, Mobtela, C-marketa i Luke Beograd, kao i ATP Vojvodina kao jedini predmet u kome je zbog neispunjenog ugovora oštećen investitor a ne država. Visoko na spisku su i prodaja Jugoremedije, Tehnohemije, Azotare Pančevo, Veterinarskog zavoda, Galenike, gde su, kao i za posao sklopljen sa Nuba investom, podignute optužnice. U fazama predistrage, istrage ili ustupljenih predmeta drugim tužilaštvima, nalaze se privatizacije Novosti, Zastava elektra, Srboleka, Sinvoza, Prosvete, Srbijaturista, Trudbenik gradnje, Keramike Kanjiža, Putnika. Još se istražuje i izvoz šećera iz privatizovanih fabrika u Evropsku uniju, dok je tužilaštvo odustalo od slučaja Delta real, kao i od Nacionalne štedionice i koncesije za auto-put Horgoš - Požega.

vlast, a i pri tom se u postupanjima i modelu ponašanja državnih činovnika ništa ne menja. Zato mislim da bi taj centar pre trebalo tražiti u interesima krupnog kapitala koji kreira političku volju, bez čijeg signala se, opet, ništa ne menja. Takođe, zajednička crta svih vlasti unazad dve do tri decenije jeste da se niko iz aktuelne garniture ne su-

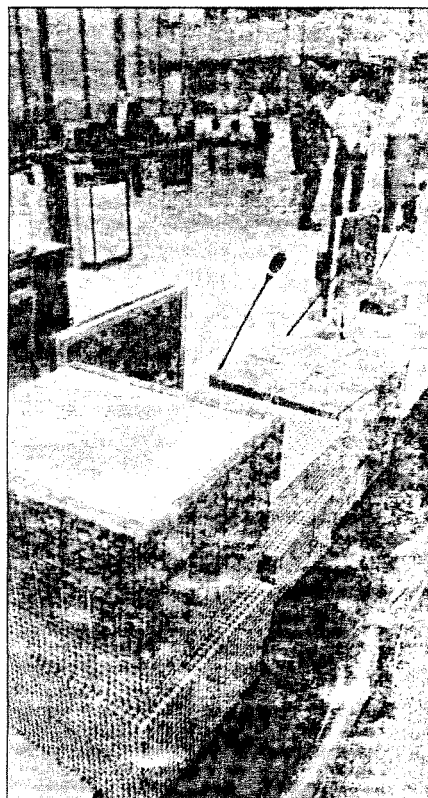

Foto: P. B. / Shutterstock.com

Nijedna rešena

- Kada je oformljen Savet, mi smo zaista verovali da će naši izveštaji pomoći vlastima da isprave greške u sistemu. Tom ubeđenju u velikoj meri je doprinosila predsednica, pokojna Verica Barać, koja je sa mnogo entuzijazma i posvećenosti radila na tim predmetima. Ipak, sve valde do sada su ignorisale naša saznanja, uključujući i sadašnju garnituru na vlasti. Sećam se da se 2012. godine Aleksandar Vučić, kada je postao član vlade, sastao sa Savetom, obećavao kule i gradove, a zatim se više nije odazivao na naše pozive. On je godinu dana kasnije objavio da su rešene sve sporne privatizacije. A nijedna nije ni do danas rešena - kaže Dušan Slijepčević.

očava sa istragom. To eventualno može da se desi kada pojedini „padnu“, ali se i tada radi „mlako“ kako se ne bi otkrilo previše detalja o poslu koji su „novi“ na vlasti već preuzeli. Taj

prečutni „pakt o nenapadanju“ koji očigledno postoji između različitih garnitura na vlasti zapravo i omogućava opstajanje sistemske korupcije i sprečava da se reše slučajevi iz prošlosti - kaže za Vladavinu prava advokat Dušan Slijepčević, član Saveta.

On dodaje i da postoji niz mehanizama kojima se simulira istraga ili sastavlja optužnica, kako bi se odustalo od daljeg rada na predmetima za koje je i laiku jasno da bi morali da budu procesuirani, akteri optuženi ili bar da se zbog očiglednih anomalija promene neki propisi i metod rada državne uprave.

- Nije mi jasno kako ljudi koji vode državu poslednjih decenija, ne pokazuju nikakav interes da se ona institucionalizuje, da se napravi profesionalna, nezavisna uprava, sudstvo, odgovorno tužilaštvo. To nije materijalno pitanje, to je uslov za pristojan život. Simptomatično je i to što Evropska unija gotovo da više i ne pominje ne samo 24 privatizacije, nego ni vladavinu prava koja je jedan od najvažnijih uslova za ulazak u tu zajednicu država, kao da nam posredno šalju poruku da još ne žele da sa nama žive - objašnjava Slijepčević.

Mirjana N. Stevanović

Osnovni zahtevi u oblasti reforme pravosuđa su da država kandidat pokaže da je izgradila pravosuđe koje je nezavisno, nepristrasno, efikasno, profesionalno i odgovorno. Ovakvo pravosuđe temelj je svakog demokratskog društva, koje obezbeđuje adekvatnu primenu zakonodavstva i zaštitu prava građana.

Svaka država članica ima svoj sistem pravosuđa i nema modela koji treba preuzeti, ali je zato potrebno stvoriti sistem koji će da omogući učinkovito sprovođenje zakona, te koji će osigurati poverenje država članica u njegovo funkcionisanje.